

MEDBORGARFÖRSLAG

Den 13 april 1945 strax utanför lilla tyska byn Farsleben kom amerikanska 30:e infantridivisionen över en kulle och såg ett långt godståg stående i dalen nedanför. Utanför tåget satt ett antal personer och man beslutade sig att undersöka vad det var. Det visade sig att det skulle bli det värsta dessa soldater fick uppleva under kriget, enligt deras egen utsago. De hade sett förstörda städer, dödade civila och soldater men inget förberedde dem för vad de skulle få se i detta tåg.

Tåget var ett av tre tåg som hade lämnat koncentrationslägret Bergen-Belsen (nära Hannover) 6 dagar tidigare med sikte på Theresienstadt i nordvästra Tjeckien. Man hade bara kunnat resa på nätterna för att inte amerikanska flygplan skulle upptäcka dem men nu hade man stått still ett par dygn pga att en järnvägsbro hade sprängts. Order hade kommit uppifrån att det nu var ett självmordsuppdrag och att lokförarna skulle köra i full fart över bron och ned i vattnet för att på så sätt döda alla i tåget. Lokförarna och soldaterna på tåget hade dock vägrat utföra ordern och nu stod tåget stilla. Personerna utanför var fångar av högre värde för nazisterna. Bergen-Belsen användes bl.a. som ett läger där man även höll judar och andra fångar som hade högre positioner som man utväxlade mot höga summor pengar. Dessa fångar hade fått sitta i vanliga vagnar framför godsvagnarna och hade vanliga kläder på sig. De var utmärglade och många var sjuka då bl.a. Tyfus härjade i Bergen-Belsen. Det var tyfus 16-åriga Anne Frank dog av i just Bergen-Belsen. Iklädd endast en filt full av löss hittades hon död på marken i lägret.

Ser man på bilder från dödståget i Farsleben så är det just dessa fångar man ser. De ser välklädda ut och därför är det svårt att förstå det fruktansvärda som man hittade i godsvagnarna och som gjorde att det kallas Dödståget-

2500 fångar fanns på tåget. De allra flesta judar och de flesta av dem från Ungern. När amerikanska soldaterna klippte upp hänglåsen på godsvagnarna så "föll det ut folk som dominobrickor". I varje godsvagn fanns det över 70 utmärglade människor packade som sardiner. Amerikanska soldaterna berättade att det var den värsta stanken någonsin känt. I varje vagn stod det i ett av hörnen en hink där fångarna kunde uträtta sina behov men då de var extremt svaga och det var så packat i vagnarna att de inte ens kunde sitta ned så hann de flesta inte fram utan hade under dessa dagar tömt ut allt i sina byxor. Ni kan ju tänka er hur det luktar efter 6 dagar i en stängd varm godsvagn.

Till en början var fångarna rädda för soldaterna då de av tyskarna fått höra att "om Amerikanerna får tag i er så avrättar de er på en gång". Efter de fått klart för sig att de nu var räddade och inte i fara för avrättning så var det många av fångarna som ville krama om sina amerikanska räddare. Fast soldaterna backade undan för det då fångarna inte bara var skitiga och svettiga och stank, utan också för att de var alldeles fulla av löss och ohyra. Amerikanska soldater har berättat hur de såg ohyran krypa över hela kropparna på fångarna som var för svaga för att kunna ta bort dem.

Amerikanska soldaterna satte upp fältduschar för att fångarna skulle kunna tvätta av sig. Det visade sig dock att flera av fångarna kände till Nazisternas "duschar" som gasade ihjäl folk och de vägrade gå till duscharna. Först efter att amerikanska soldater tagit av sig och visat att det var ofarligt att duscha så vågade fångarna göra detsamma. Det var första gången på länge för de flesta då de kunde tvätta av sig och fångarna som orkade försökte hjälpa varandra att få bort lössen. Det räckte dock inte och alla fångar besprutades med det medel man hade då som man visste fungerade mot tyfus och löss, DDT. Något som efteråt visade sig vara en orsak till att flera av dessa människor, som såg ut mer som skelett med skinn på, avled. De var för svaga för att klara av giftet.

Efter dusch och avlusning såg man till att förse dem med mat. På tåget hade de, liksom i Bergen-Belsen, fått en mugg vattning soppa per dag. En soppa bestående endast av vatten och potatisskal, varav de flesta inte ens fick en potatisskalbit. Man tog bl.a. över ett bageri i en närliggande stad och fångarna fick äta så mycket bröd de ville. Eftersom amerikanska soldaterna inte sett eller ens hört talas om dessa koncentrationsläger och därmed inte fått utbildning i hur man skulle behandla så undernärda människor så insåg man inte att bröd inte var det bästa för folk som inte fått fast föda i sig under månader eller år.

Det lidande som amerikanska soldaterna sett i dessa utmärklade, blåslagna, trasiga människor på tåget och då de såg samma då de befriade Bergen-belsen gjorde flera av dem rasande av ilska så de sprang efter tyska soldaterna och lägervakterna och avrättade dem på plats. Den amerikanska soldat, vars intervju jag har som källa, sade att vissa av soldaterna inte kom över det de sett. De hade ingen aning om att människor kunde göra så mot varandra. Inte under hela kriget upplevde de något värre, berättar de.

På nätet finns långa, långa listor på de som var med på tåget. Många överlevde men många dog även strax efter befrielsen. Men som en man vars far dog på tåget sade då han årtal efteråt fick möta de amerikanska befriarna; "min far dog i alla fall som en fri man".

Min bästa väns farfar står med i dessa listor. Han dog inom en vecka efter befrielsen.

Det jag beskrivit ovan är bara en av alla händelser underkriget som inte får glömmas bort.

I år är det 75 år sedan andra världskriget tog slut. Det finns färre och färre som var med i kriget, vare sig de var soldater, civila, eller satt i koncentrationsläger, som kan berätta om detta fruktansvärda brott mot

mänskligheten. Ingen av soldaterna som befriade tåget lever idag men deras berättelser går att finna än så länge på nätet. Men även där blir det svårare att hitta ögonvittnesskildringar.

I dag lever vi i en värld där högerextremismen frodas i en del länder. Även i Sverige har vi ett parti med nazistisk bakgrund i Riksdagen. Det finns många som förnekar judeutrotelsen som idag får allt lättare att få ut sitt budskap. Framförallt i sociala medier som läses av våra ungdomar. I Sverige är det tyvärr inte olagligt att förneka judeutrotelsen (till skillnad från länder som Australien, Österrike, Belgien, Tjeckien, Tyskland, Italien mfl länder).

Ett sätt att verkligen förstå vad som skedde är att besöka koncentrationsläger. Jag var själv i Bergen-Belsen i somras och det påverkade mig enormt. Att själv få se platsen var dessa avskyvärda händelser skedde och få reda på fakta skapar inga tvivel om det fruktansvärda som hände under kriget.

Mitt förslag blir därför följande:

Att Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden (populärt kallat skolnämnden) under och efter 2020 ger extra anslag till skolor och elevråd som önskar göra arbeten om andra världskriget och/eller koncentrationsläger ,informera om detsamma, bjuda in föreläsare eller resa till koncentrationsläger etc.

De fruktansvärda händelser som skedde under andra världskriget får inte glömmas bort. Det är allas vårt ansvar att föra det vidare till nästa generation så det inte kan ske igen.

OBS! Jag vet att någon i KF eller någon nämnd kommer opponera sig mot detta och säga att kommunismen dödat fler eller något liknande. Till dem vill jag säga att detta gäller inte vilka som är värst eller inte. Detta förslag gäller specifikt händelserna i samband med Nazisternas koncentrationsläger under andra världskriget. Detta både för att det 2020 är 75 år sedan kriget slutade och för att högerextrema partier är på frammarsch och rasismen ökar både i Sverige och på annat håll.

Källor:

https://www.jewishgen.org/databases/Holocaust/0175_Farsleben.html

<https://www.youtube.com/watch?v=hX77hgiszPg>

<https://www.youtube.com/watch?v=k9hzpsOIJ10>

Lista över fångar på dödståget: http://www.30thinfantry.org/farsleben_list.shtml